Пятро Ластаўка

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 5 (257) | ГОД VI | БЕЛАСТОК, 29 СТУДЗЕНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

»BETESCA« ПАШЫРАЕ СВАЮ ДЗЕЙНАСЦЬ

Зл́ажылася ў народзе прымаўка «як цябе бачаць, так цябе цэняць». Магчыма гэта і правільна. Аднак, калі паглядзець на вельмі скромны барак, у якім змяшчаецца «Бэтэска», з гэтай прымаўкай згадзіцца нельга.

BETESCA

Нізенькі, цесны барак. Хто бы падумаў, што ў такім памяшканні родзяцца гэткія размашыстыя планы і рэалізуюцца з вялікім поспехам.

Адчыняю дзверы ў адзін з чатырох пакояў «Бэтэскі». Спатыкае мяне з кулямётнай скорасцю сакатанне пішучай машыны. Тут сімпатычная Крыстына піша месячную справаздачу. Поўны пакойчык інтарасантаў. О, падумаў я, дзе інтарасанты там і інтарэсы. Цярпліва заняў сваё месца ў чарзе да дырэктара, каб не ўводзіць непатрэбнай мітусні.

Дырэктар Пятро Ластаўка прывітаў мяне весела, з ззяючым усмешкай тварам. Відаць, самаадчуванне яго было надзвычай добрае, такое, якое вызначае чалавека добра выконваючага давераныя яму абавязкі.

BETESCA

У «Бэтэсцы» з кожным днём ажыўляецца рух: людзі прыходзяць не толькі, каб атрымаць працу, але і прапануюць свае тавары, розныя сыравіны, а таксама прыносяць прадаваць свае прамысловыя праекты. І тут пачынаецца сапраўдны гандаль. Дырэктар Пятро Ластаўка і галоўны бухгалтар Люба Бусловіч хочуць купіць найтаней, а праектанты ж — прадаць найдаражэй.

Кіраўніцтва, ствараючы адпаведныя ўмовы працы працаўнікам, робіць усё неабходнае, каб прадпрыемства развівалася і прыносіла як мага большыя даходы. Яно клапоціцца аб тым, каб утрымаць адпаведныя прапорцыі між працаўнікамі бюро, а рабочымі на прадукцыі. Зараз у бюро працуе 9 асоб, а на прадукцыі звыш 110-ці. Адпаведныя прапорцыі між фізічнымі працаўнікамі і бюровымі садзейнічаюць рэнтоўнасці прадпрыемства. А гэта справа знаходзіцца ў цэнтры ўвагі дырэкцыі «Бэтэскі».

BETESCA

Душа смяецца, калі войдзеш у прамысловае прадпрыемства, дзе працуе больш машын чымсьці раней рабочых. На ўсіх полках вялікая маса гатовых тавараў і сыравіны. Адразу адчуваецца гаспадарская рука гаспадарскае вока.

У 1960 годзе значна расшырыўся асартымент прадукаваных прадметаў з пластмасы. Прадукуецца ліналеум, плашчы, цэраты, супрацьсонечныя акуляры, туалетныя камплеты, супрацьдажджавыя плашчы з фоліі, грабяні, шчоткі, рэгіянальныя лялькі, жаночыя торбы, раннія туфлі, актоўкі, партфелі, футляры і г. д. Выкон-

(Працяг на стар. 4)

Маўклівы, але чаруюча прыгожы, узвышаецца курган над заледзянелай Нарвай каля вёскі Цімахі. фота — П. Чэрнякевіч

У ЛАПСКІМ ТАКСАМА ЖЫВУЦЬ БЕЛАРУСЫ

НАРВА - КАПРЫЗНІЦА

Тапілец— гэта вялікая вёска на беразе ракі Нарвы ў Лапскім павеце. Размешчана яна ў даволі маляўнічай аколіцы. З трох бакоў яе акружае стары, шмат ужо перарэджаны сасновы лес, які мясцамі пераходзіць у густы кустарнік. З захаду ўнізе, як вокам кінуць, цягнецца шырокі пас сенажацяў, сярод якіх са сваімі шматлікімі абрэчкамі лянiва цячэ Нарва.

Рака шмат упрыгожвае аколіцу. Але адначасова яна штогод прыносіць жыхарам Тапільца і другіх вёсак многа бяды. Аграмадны абшар сенажацяў зусім тут забалочаны. Парастае высокай горкай разухой ды трыснёгам. Добра, калі выпадзе сухое лета. Тады хоць гэтую разуху людзі могуць сабраць. Але калі толькі пройдуць дажджы, лянівая Нарва выступае з нізенькіх берагоў і залівае ўвесь абшар аж па самую вёску. Уся цяжкая праца сялян прападае. Скошаную траву вада гоніць уніз ракі. Сяляне хапаюцца апошняга ратунку. Яны садзяцца ў плоскадонныя лодкі і вылоўліваюць траву з тапілішча. Сапраўды наздарма Тапільцам названа вёску.

Але ў апошні час, пры дапамозе народнай улады, людзі тут аб'явілі ўпартую барацьбу адвечным правам прыроды. Каля калёніі Тапілец ужо распачаліся меліярацыйныя працы. Паступова яны будуць праводзіцца ўніз ракі. Калі балоты асушацца і адпаведна вага падаруюцца, створаны тут будуць выдатныя ўмовы дзеля павялічэння жывёлагадоўлі. Ды і сама аколіца, калі загіне дрыгва, стане куды прыгажэйшай.

МАЕМ ЖАЛЬ ДА ТАВАРЫСТВА

Гэтыя словы я часта чуў будучы ў Тапільцу

— Чаму Таварыства абмінае наш павет у сваёй дзейнасці? Тут жа амаль да самай Суражы, уверх ракі, жыве шмат беларускага насельніцтва. А трэба сказаць, што людзі тут цікавяцца родным. Пятро Русь з Тапільца з'яўляецца пастаянным падпісчыкам «Нівы». Калі ён атрымае новы нумар «Нівы», у яго, як звычай, сабіраецца тады поўная хата аднавяскоўцаў. Пятро Русь вельмі ахвотна чытае ім «Ніву».

Мова ў Тапільцу і аколіцы вельмі прыгожая. Але тут у бібліятэках няма ніводнай беларускай кніжкі, у школах, дзе вучацца беларускія дзеці, нідзе не вывучаецца беларуская мова. Вось тут, я думаю, сапраўдная цаліна ў дзейнасці нашага таварыства. І вельмі было б разум-

(Працяг на стар. 5)

У Сямяцічах будзе аддзел БГКТ

15 студзеня г. г. у Мілейчыцах адбылася нарада актыву БГКТ павета і прадстаўнікоў мясцовых павятовых улад Сямяціцкага павета, на якой абмеркавана справу рэактывавання дзейнасці аддзела БГКТ. Як вядома, у мінулым годзе ГП БГКТ з увагі на малую колькасць членаў БГКТ у Сямяціцкім аддзеле пастанавіла далучыць Сямяціцкі аддзел да Бельска. У практыцы гэтае злучэнне не здало экзамена.

На нарадзе ў Мілейчыцах пастаноўлена склікаць на 5 сакавіка г. г. канферэнцыю, на якой выбяруцца ўлады аддзела і накрэсліцца план дзейнасці Таварыства ў Сямяціцкім павеце.

СУСТРЭЧЫ

Нядаўна ў Беластоку адбылася нарада прадстаўнікоў Гродзенскай вобласці і Беластоцкага ваяводства, на якой абмеркавана праграму прыгранічнага абмену на 1961 год.

На нашым здымку: у часе падпісвання пратакола прыгранічнага абмену. Падпісвае кіраўнік савецкай дэлегацыі, старшыня Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі Іван Казлоў. фота А. Здрадоўскі

КАРЭСПАН-ДЭНЦЫЯ з БССР

ЯК МЫ ВЫРОШЧВАЕМ КУКУРУЗУ

Яшчэ тры гады таму назад кожная даярка ў нашым калгасе не надойвала ад каровы ў год больш чым 1700—2000 літраў малака. Цяпер гэтыя самыя даяркі і ад гэтых жа кароў надойваюць па 3500—4000 літраў малака ў год. І гэта нікога ў нас не здзіўляе. За апошні час у нашым калгасе выпрацавана трывалую кармавую базу, першае месца ў якой займае кукуруза.

Маё звяно вырасціла на плошчы 30 гектараў самы вялікі ўраджай кукурузы. Мы атрымалі ў сярэднім звыш 1000 цэнтнераў зялёнай масы з кожнага гектара. Гэта дало магчымасць засіласаваць на кожную карову па 20 тон кукурузы і па 4 тоны на кожную свінаматку. У рэзультаце малочнасць нашых кароў значна павялічылася.

Якім жа чынам нашае звяно вырошчвае высокі ўраджай гэтай карыснай расліны? Коратка раскажу аб справах нашага звяна ў мінулым годзе.

Халодная вясна затрымала пасеў кукурузы на нейкіх 20 дзён. Але мы не сядзелі залажыўшы рукі. Звяно рыхтавала перагной дзеля ўнясення яго ў ямкі, селекцыянавала насенне, грэла яго на паветры. У маі, калі ўстанавілася цёплая пагода, пачалі сеяць. Сеў правялі роўнымі квадратамі. Насенне стараліся закінуць на глыбіні не больш 5 сантыметраў.

Са свайго вопыту мы добра ведаем, што кукуруза можа хутка ўсходзіць толькі ў такім выпадку, калі глеба добра праграваецца на працягу ўсяго перыяду прарастання насення. Вось таму мы зараз жа пасля пасеву два разы прабаранавалі ўвесь участак. Разрыхлёная глеба лепш праграваецца.

Кукуруза ўзышла роўна. Аднак хутка прайшлі дажджы і на паверхнасці глебы ўтварылася цвёрдая шкарлупіна, якую мы знішчылі баранаваннем па ўсходах. Гэта не пашкодзіла раслінам.

Вільготная і цёплая пагода садзейнічае разрастанню вялікай колькасці ўсялякага пустазелля, якое можа заглушыць кукурузу. Таму, калі толькі вызначыліся квадраты, наш трактарыст зрыхліў культыватарам глебу паміж радкамі ў двух напрамках. Мы, у сваю чаргу, абышлі кожны квадрат, выпалалі пустазелле ў гнёздах і адначасова вырвалі лішнія расткі кукурузы.

Прарыўцы расткоў мы прыдаем вялікую ўвагу. Некалі расло ў нас у кожным гняздзе па 5—6 сцяблінак. Ну і добра — выдавалася нам. Больш сіласа будзе. Але ў мінулым годзе пакінулі мы толькі па 2—3 сцяблінкі. Затое на ўсім полі вырасла кукуруза таўстасцяблістая, вышынёй у 3,5 — 4 метраў. А на кожным сцябле па 2—3 качаны. Вага сцяблін разам з лісцямі і качанамі, вырасшымі ў адным гняздзе, складала ў сярэднім 7 кілаграмаў. Вось чаму цяпер не толькі ў нашым звяне, але і ва ўсім калгасе ўсе, як правіла, павінна абавязкова прарываць кукурузу. Але здаецца, што 15—18 працэнтаў гнёзд мае толькі па адной сцяблінцы, а ўсё роўна некаторыя з іх аказваюцца зусім пустыя. Такія гнёзды мы не пакідаем. Праводзім пасадку прарошчаным зернямі.

У нашым звяне стала правілам усё лета трымаць кукурузныя палі ў падрыхтаваным і чыстым стане. Крыжовае рыхленне мы праводзім амаль пасля кожнага дажджу. Пры гэтым культыватары з падрэзваючымі лапамі устаноўліваем на такую глыбіню, каб у час працы не калечыць аслінак і не засыпаць іх зямлёй.

За высокі ўраджай многіх нашых кукурузаводаў адзначана граматамі і каштоўнымі падарункамі. Высока ацэнена і маю скромную працу. Савецкі ўрад узнагародзіў мяне ордэнам Леніна, а Галоўны камітэт выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі — Вялікім залатым медалем.

У гэтым годзе мы думаем вырасціць яшчэ лепшы ўраджай кукурузы. Залогам гэтага — наш багаты вопыт.

ТАІСА КАБЫНЕЦ
Звенявая калгаса «Перамога» Пружанскага раёна, Брэсцкай вобласці.

Вядомы механізатар Герой Сацыялістычнай Працы Іван Кулеш (справа) на кукурузнай плантацыі калгаса «Чырвоны сцяг», Рэчыцкага раёна, Гомельскай вобласці.

27 студзеня г. г. споўнілася 70 го з дня нараджэння вядомага савецкага пісьменніка Ільі Эрэнбурга.

На здымку: Ілья Эрэнбург гутарыць з вядомай нямецкай пісьменніцай Аннай Зэгерс.

Кур'ёзы

НАЙЛЕПШАЯ ХЛУСНЯ

У Злучаных Штатах Амерыкі існуе і разгортвае сваю дзейнасць шмат недарэчных клубаў і аб'яднанняў. Рэкламуючы сваю дзейнасць, гэтыя клубы і аб'яднанні крычаць на ўсё горла, што кожны іхні член і прыхільнік знойдзе ў іх ўсебаковую культурную пацеху.

Адным з гэткіх клубаў з'яўляецца «клуб ілгуноў». Дзейнічае ён у горадзе Бурлінгтон. Штогод гэты клуб арганізуе конкурс на найлепшую хлусню года. Першую ўзнагароду 1960 года бурлінгтонскія эксперты ад хлусні прызналі нядаўна нейкаму Джо Сэйджу за такую інфармацыю: «На Акінаве (Японскі востраў) жыве гэткі від жаваранкаў, якія так салодка спяваюць, што хворыя цукроваю хваробаю змушаны насіць спецыяльныя навушнікі амерыканскага вырабу». Другую ўзнагароду клуб ілгуноў прызнаў мадам Мур з горада Такома. «Нейкая мастачка, — апавядала пані Мур, — так рэалістычна намалявала пейзаж з ракой, што амаль сама не ўтанула ў гэтым малюнку, калі аднойчы спатыкнулася перад сваім творам».

Шкада, што мяне там не было. Хапіла б толькі падаць: «Ваенныя базы ядзернай зброі, якія ЗША абсталёўваюць на тэрыторыі іншых дзяржаў, а ў тым ліку і на тэрыторыі Англіі, маюць запэўніць мірнае жыццё рабочым і сялянам гэтых дзяржаў, маюць быць апорай міру на цэлым свеце».

Першыя і ўсе астатнія ўзнагароды напэўна знайшліся б у маіх руках, бо нават самыя тузы бурлінгтонскага клуба ілгуноў не маглі б прыдумаць лепшай хлусні.

М. НУРЭЦКІ

ЛАОС—АЗІЯЦКІ АЧАГ ВАЙНЫ

Правадыр урадавых войск у Лаосе капітан Конг Ле.

Ужо некалькі месяцаў свет непакоіцца развіццём сітуацыі ў невялікай індакітайскай краіне — Лаосе, якая ў 1954 годзе з'яўлялася калоніяй Францыі і толькі ў выніку чатырохгадовай нацыянальна - вызваленчай барацьбы здабыла фармальную незалежнасць.

Каб зразумець становішча, у якім зараз апынуўся Лаос, трэба хаця б павярхоўна заглянуць у нядаўняе мінулае.

Ля крыніц незалежнасці Лаоса знаходзіцца працяглая барацьба згуртаваных навокал фронта Патэт-Лао патрыятычных сіл народа супраць французскіх каланізатараў. Калі імперыялісты пачалі прадчуваць сваё паражэнне ў Індакітаі, тады згадзіліся яны на правядзенне канферэнцыі, прысвечанай пытанню аднаўлення міру ў гэтым раёне.

Жэнеўская канферэнцыя дзевяці дзяржаў Усходу і Захаду, якая адбылася ў палове 1954 года, гарантавала Лаосу незалежнасць і суверэнітэт. Краіна мела захаваць нейтралітэт, а спецыяльная Камісія па нагляду і кантролю з прадстаўнікоў Індыі, Польшчы і Канады мела наглядаць, як захоўваюцца тут прынцыпы міру.

У лістападзе 1957 года кіраўнік сіл Патэт - Лао Супганавонг і тагачасны прэм'ер каралеўскага ўрада Лаоса — Сувана Фума паклікалі адзіную ўладу на тэрыторыі цэлай краіны. Урад Сувана Фумы пачаў прытрымлівацца прынцыпаў нейтральнасці ў адносінах да зарубежных краін. У маі 1958 года левая партыя Нео Лао Гаксат здабыла перамогу ў дадатковых выбарах.

Усе гэтыя факты вельмі не спадабаліся лаацянскай рэакцыі, якую падтрымліваў урад ЗША. Тут у міжчасе ЗША абсталявалі свае вайсковыя і гаспадарчыя місіі. Пад націскам рэакцыі Сувана Фума ў канцы 1958 года паддаўся.

Тры наступныя ўрады, якія былі прыхільнікамі ЗША, спаборнічалі ў антынароднай палітыцы. Левыя члены ўрада і дзеячы партыі Нео Лао Гаксат апынуліся ў канцэнтрацыйным лагеры. Насуперак Жэнеўскім пастановам забаронена дзейнічаць Міжнароднай камісіі па кантролю як нявыгаднай для ўрадавых пачынанняў. Урэшце, у 1959 годзе каралеўскі ўрад развязаў вайну супроць атрадаў Патэт-Лао. Гэтую барацьбу і палітычны тэрор спыніў на нейкі час збройны замах капітана Конг Ле, узначальваючага частку паўстаўшага афіцэрскага корпуса 9 жніўня 1960 года. Ізноў заснаваўся нейтральны, мірна настроены ўрад, які ўзначальваў Сувана Фума. Ён неўзабаве дагаварыўся з Патэт - Лао.

Усё выглядала на тое, што мір умацуецца ў Лаосе. Аднак урад ЗША ізноў умяшаўся ва ўнутраныя справы гэтай краіны, шукаючы дапамогі ў найбольш рэакцыйных групоўках, згуртаваных вакол генерала Насавана. Генерал неўзабаве ўцёк са сталіцы на поўдзень і там, карыстаючыся матэрыяльнай дапамогай Злучаных Штатаў, распачаў мяцеж супроць легальных улад, якія карысталіся падтрымкай з боку парламента і караля.

У Лаосе ізноў выбухла крывавая барацьба, у якой гінуць сотні простых людзей. Амерыканцы не паўстрымаліся перад адкрытым умяшаннем у справы краіны. Яны баяліся, што нейтральная праграма Сувана Фумы аслабіць іх уплывы ў Азіі, зменшыць мілітарнае значэнне СЕАТО. Калі б амерыканцам не ўдалося здзейсніць сваіх замераў, дык яны страцілі б 300 мільёнаў долараў, якія прызначылі на вайсковую дапамогу папярэднім рэакцыйным урадам.

Тым часам урадавыя войскі, узначалены капітанам Конг Ле, сумесна з атрадамі Патэт-Лао паспяхова разгортваюць наступленне супроць мяцежнікаў Насавана і марыянетачнага ўрада Бун Ума, якія трымаюцца дзякуючы амерыканскай дапамозе.

Хуткае аднаўленне міра ў Лаосе можа наступіць толькі шляхам склікання міжнароднай канферэнцыі з удзелам дзевяці дзяржаў — удзельнікаў Жэнеўскай канферэнцыі, трох членаў Камісіі па нагляду, таксама з удзелам суседніх дзяржаў — Бірмы і Сіяму. З такой прапановай нядаўна выступіў прэм'ер Камбоджы — Нарадом Сіянук. Яго падтрымалі Савецкі Саюз і Польшча. Таксама паасобныя заходнія дзяржавы згаджаюцца на такое вырашэнне, або на ўзнаўленне дзейнасці Камісіі па нагляду і кантролю. Да гэтага іх прымусіла небяспека і бяздзейнасць усёй сітуацыі. Толькі Злучаныя Штаты ўпёрта стаяць на ваенных пазіцыях, якія не прыносяць ім гонару, а прадвяшчаюць паражэнне ў Лаосе.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

У атрад прыбывае Кузняцоў. Ён рвецца ў бой, але камандзір атрада беражэ яго для іншых дзеянняў. Па дарозе ў Сарненскія лясы партызаны разбіваюць гітлераўцаў і, прыйшоўшы на месца, громяць маёнтак шэфа гестапа. Пры гэтым бяруць у палон шпіёна-прафесіянала. Размясціўшыся ў Сарненскіх лясах, партызаны арганізуюць сетку сувязных з мэтай пранікнення ў Роўна.

Я ЛЕЙТЭНАНТ НЯМЕЦКАЙ АРМІІ ПАУЛЬ ЗЫБЭРТ

Па шашы Роўна — Кастопаль едуць тры фурманкі. На першай — нямецкі афіцэр. Ён сядзіць, выцягнуўшыся, абыякава і пагардліва пазірае навокал. З ім побач чалавек ў ваеннай форме, з белай павязкай на рукаве і трызубцам на пілотцы.

На дзьвух апошніх фурманках поўна паліцэйскіх. Калі на першай фурманцы афіцэр і паліцэйскі, відавочна старшы, сядзяць сур'ёзна, то на дзьвух іншых паліцаі разваліўшыся, гарланяць песні, дымяць самасадам.

Звыклая карціна: бандыты з афіцэрам фашыстам на чале едуць у нейкую вёску граміць жыхароў за непаслухмянасць.

Шаша простая і адкрытая. Рух на дарогах даволі ажыўлены. Час ад часу грузавая ці легкавая нямецкая машына на вялікай хуткасці праносіцца міма фурманак. Калі машына абганяе фурманкі або едзе ім насустрач, афіцэр яшчэ больш падцягваецца і выкідваючы правую руку наперад, вітае сустрэчных немцаў. Ясна, што афіцэру агідна цягнуцца на фурманцы са збродам людзей «ніжэйшай расы», калі яго калегі раз'язджаюць у камфартабельных аўтамабілях.

Вось ужо тры гадзіны як фурманкі рухаюцца па шашы, страшучы сваім з'яўленнем жыхароў прыдарожных хутароў.

На шашы паказалася вялікая прыгожая легкавая машына. Афіцэр на фурманцы прыўстаў, уважліва паглядзеў навокал. Апрача гэтай машыны, ні ззаду, ні спераду нікога не відна. Тады, павярнуўшыся да задніх фурманак, ён падымае руку. Песні і гоман змаўкаюць.

Машына набліжаецца. Паліцай, які сядзеў побач з афіцэрам, саскаквае з фурманкі і быстра ідзе наперад. Як толькі машына п.раўналася з ім, ён спакойна, як на занятках, кідае ў яе гранату. Граната ўзрываецца ззаду машыны, але бліскучы «опель-адмірал» — у прыдарожным рове.

«Паліцаі» пасыпаліся на зямлю і з аружжам кінуліся да перакуленага аўтамабіля. Афіцэр іх ужо стаяў тут.

— Малайчына, Прыходзька! — сказаў ён па-руску «паліцаю», які кідаў гранату. — Добра разлічыў. Машына звалілася, а пасажыры цэлыя.

Калі з машыны выцягнулі двух спужаных і крыху пабітых фашыстаў, той жа афіцэр загаварыў з імі па-нямецку.

— Панове, не непакойцца. Я лейтэнант нямецкай арміі Пауль Зыбэрт. З кім маю гонар размаўляць?

Пажылы афіцэр адказаў:

— Я маёр граф Ган, начальнік аддзела райскамісарыята. А са мною, — ён паказаў на другога, — імперскі саветнік сувязі Райс, з Берліна.

— Вельмі прыемна, — сказаў лейтэнант. — Ваша машына папсавалася, прашу перасесці на фурманку.

— Вытлумачце, у чым справа! — патрабаваў граф. — Я нічога не разумею.

Ён збіраўся яшчэ нешта высветліць, але лейтэнант кіўнуў сваім людзям. Тыя схапілі фашыстаў, звязалі ім рукі і ўлажылі ў фурманкі.

ЯК УЗНІКЛА РУХОМАЯ ЗАСАДА

На першым жа павароце фурманкі звярнулі ў бок ад шашы і неўзабаве апынуліся на нашым партызанскім «маяку». Тут нямецкі афіцэр пераапрануўся ў камбінезон і стаў тым, якім быў на самай справе, — Мікалаем Кузняцовым.

З дня на дзень Кузняцоў вывучаў становішча, доўга гутарыў з таварышамі, якія вярталіся з разведкі, а таксама з затрыманымі на пастах мясцовымі жыхарамі. Але найбольш цікавілі Кузняцова палонныя гітлераўцы. Зырашыўшы аб'явіць сябе прусаком, ён перачытаў усё што мог дастаць аб Усходняй Прусіі, нарэшце, так жыва ўяўляў сабе гэту вобласць і яе цэнтр — горад Кенігсберг, быццам там нарадзіўся і пражыў усё жыццё.

Гутаркі з палоннымі гітлераўцамі маглі дапамагчы яму ў гэтых занятках. Але палонныя, якіх мы бралі, ніяк не задавальнялі Кузняцова.

— Не людзі, ёлапы нейкія! — сказаў ён мне пасля чарговай гутаркі. — Апрача «хайль Гітлер» і «Гітлер капут» нічога не ведаюць. — «Я салдат і ў палітыцы не разбіраюся». Слухаць агідна.

— Адкуль жа я вам прафесара дастану? — смеючыся, запярэчыў я.

— Я мог бы дастаць сапраўднага «языка», доўгага, які шмат ведае і шмат зможа расказаць.

— Якім чынам?

— Прыдумаў адну аперацыю. Справа толькі ў вашым дазволе.

Так узнік план «рухомай засады». Як указваецца ў ваенных вучэбніках, звыклая засада праводзіцца так: прытаіўшыся ў акрэсленых месцах, байцы чакаюць з'яўлення праціўніка і нападаюць на яго. Ну, а калі вы маеце адкрытую шашу і навокал адны толькі палі, дзе вам наладзіць засаду? Вось чаму Кузняцоў вырашыў правесці засаду на фурманках.

Ён нездарма выбраў прыгожы «опель-адмірал». Пасажыры гэтай машыны сапраўды аказаліся цікавай здабычай, «языкі» на самай справе доўгія.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ТАЯМНІЦА

У лагеры Кузняцоў з'явіўся да палонных у той самай форме нямецкага лейтэнанта. Прытрымліваючыся заведзенага ў германскай арміі этыкету, ён расшаркаўся перад імі.

— Сядайце, — панура запрапанаваў галантнаму лейтэнанту маёр Ган.

— Як вы чуецеся? — ветліва запытаўся Кузняцоў.

Але настрой у палонных быў не так дабрадушны.

— Скажыце, дзе мы знаходзімся, і што ўсё гэта абазначае?

— Вы ў лагеры рускіх партызан.

— Чаму ж вы, афіцэр нямецкай арміі, аказаліся ў стану нашых ворагаў?

— Я рускі.

— Навошта вы гаворыце няпраўду! — абурыўся граф. — Вы немец, вы здрадзілі свайго фюрэра!

Кузняцоў вырашыў уступіць.

— Я прыйшоў да вываду, што вайна прайграна. Гітлер вядзе Германію да згубы. Я дабраахвотна перашоў да рускіх, а вам раю быць шчырымі.

Палонныя ўпіраліся нядоўга. Неўзабаве ў Кузняцова пачалася з імі шчырая гутарка. З гэтымі «субяседнікамі» Кузняцоў мог, даречы, спраўдзіць сябе і свае веды па нямецкай мове. Да таго ж граф Ган аказаўся «земляком» Кузняцова. Ён жыў у Кенігсбергу.

Сярод шматлікіх папераў у палонных аказалася тапаграфічная карта, на якой былі дэталёва нанесены ўсе шляхі злучэння і сродкі сувязі гітлераўцаў як на тэрыторыі Украіны і Польшчы, так і ў самай Германіі. Вывучаючы гэту цэнную карту, Кузняцоў звярнуў увагу на лінію, сэнс якой яму быў няясны. Лінія пачыналася між вёскамі Якушынцы і Стрыжэўка, дзесяць кіламетраў на захад ад горада Вінніца і канчалася ля Берліна.

Якая ж сувязь паміж маленькімі ўкраінскімі вёскамі і сталіцай гітлераўскай Германіі?

Ні граф Ган, ні імперскі саветнік сувязі Райс доўга не хацелі адказваць на гэтае пытанне.

— Гэта дзяржаўная таямніца, — заявіў Ган.

Але, менавіта, таму мы і цікавіліся лініяй Берлін — Якушынцы. Кузняцову давялося зрабіць допыт як трэба.

— Гэта шматжыльны падземны браніраваны кабель, — сказаў нарэшце Райс.

— Для чаго ён пракладзены?

Ён злучае Берлін з вёскай Якушынцы.

— Гэта я бачу на карце... А чаму, менавіта, з Якушынцамі?

— Там знаходзіцца стаўка фюрэра, — працадзіў імперскі саветнік.

— Калі пракладзены кабель?

— Месяц назад.

— Хто яго пракладаў?

— Рускія. Ваеннапалонныя.

— Рускім ваеннапалонным даверылі таямніцу месцазнаходжання стаўкі Гітлера?

Мікалай Кузняцоў у атрадзе

— Іх абясшкодзілі.

— Што вы маеце на ўвазе?

Палонныя маўчалі.

— Што вы маеце на ўвазе? — паўтарыў Кузняцоў, змяніўшыся на твары. — Іх знішчылі?

Палонныя працягвалі маўчаць.

— Колькі іх было?

— Дванаццаць тысяч.

— І ўсе дванаццаць тысяч...

— Дык гэта ж гестапа.

— Дванаццаць тысяч чалавек!

— Гэта гестапа— — цвярдзілі фашысты.

Кузняцоў быў па натуры чалавекам стрыманым Я не помніў выпадку, каб ён нерваваўся, павышаў голас, даваў во-

(Працяг на стар. 4)

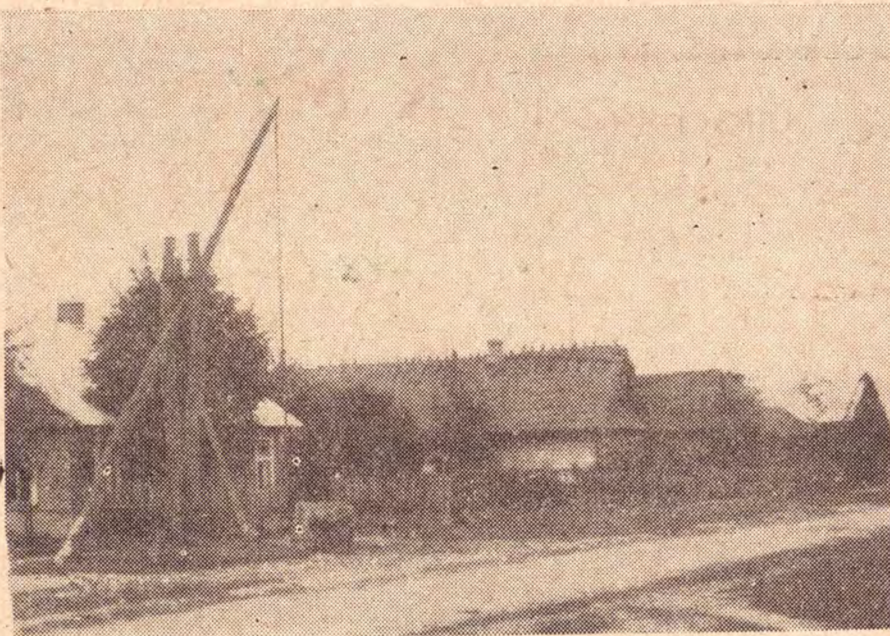

ЭТНАГРАФІЧНЫ КУТС К

Фрагмент вёскі Чаромуха (Гайнаўскі павет).

фота **М. Пяцюкевіч**

З жыцця БГКТ

ЭКСКУРСІЯ Ў ВАРШАВУ

14 студзеня г. г. Беластоцкі аддзел БГКТ наладзіў для актыву таварыства і «Бэтэскі» экскурсію ў Варшаву. Актывісты пабывалі ў сталічнай оперы, на «Рыгалета», і ў Драматычным тэатры на п'есе Сартра п. з. «Д'ябал і Бог».

У позніх гадзіны вечара Варшаўскі аддзел БГКТ наладзіў сустрэчу з беластоцкімі актывістамі таварыства.

Вечарам, гэтага ж дня, быў арганізаваны аддзеламі Беларускага, Рускага і Украінскага таварыстваў навагодні баль. На ім выступала эстрадная група, якая існуе пры ГП БГКТ.

(вб)

НАВАГОДНЯЯ ЁЛКА

15 студзеня г. г. праўленне Беластоцкага аддзела БГКТ наладзіла дзецям актывістаў таварыства навагоднюю ёлку. На ёлцы пабывала звыш 60 дзяцей. Многія з іх па просьбе «Дзеда мароза» дэкламавалі вершы, спявалі песні.

Найбольш падабалася ўсім дэкламацыя верша Віктара Шведа п. з. «Родная мова» шасцігадовым Алікам Маркевічам і выкананне песні аб працы гарнякоў трохгадовай Мірай Хмялеўскай. Ды і наогул гэтая неарганізаваная частка мастацкай самадзейнасці была вельмі багатая. У ёй прымала ўдзел звыш 20 малышоў. Колькі ж тут было перажыванняў, колькі эмоцыі і радасці ў вачах бацькоў.

Была таксама арганізавана латарэя, у час якой дзеці атрымалі прыгожыя беларускія кніжкі. Аднак найбольш было радасці і захаплення, калі «Дзед мароз» раздаваў дзецям пачкі. А пасля дзетвара ў развясёлым кругу танцавала да позняга вечара.

(вб)

(Працяг са стар. 3)

лю свайму гневу. Але тут ён не вытрымаў. Усё, што паступова накоплівалася ў яго душы, вырвалася наверх нястрыманым жаданнем помсты, імкненнем самому, сваімі рукамі фізічна знішчыць вылюдкаў.

НЕБЯСПЕЧНЫЯ ДРОБЯЗІ

З гэтага дня просьбы Кузняцова аб адпраўцы яго ў Роўна сталі яшчэ больш настойлівымі.

— Я гатоў, — даказваў ён. — Бачыце, вось у гэтых двух гітлераўцаў не ўзнікла нават сумненне ў тым, што я немец.

На самай справе, гісторыя з Ганам і Райсам паслужыла выдатнай праверкай падрыхтаванасці Кузняцова. Мову ён ведаў сапраўды дасканала і таксама дасканала прысвоіў манеры заможнага выпладка юнкерскай сям'і, прывілеяванага афіцэра.

Можна было б не адкладваць адпраўку Кузняцова, калі б не пэўныя дробязі. Кузняцоў часам размаўляў у сне. Размаўляў, зразумела, па-руску.

— Гэта можа вас здрадзіць, — сказаў я яму. — Вы павінны забыць рускую мову. Менавіта — забыць. Гаварыце толькі па-нямецку, думайце па-нямецку. Няма з кім размаўляць? Ідзіце да Цэсарскага, гаварыце з ім...

— Добра, — згадзіўся Кузняцоў. — Я пастараюся.

(Працяг у наступным нумары)

ВЕЧАР

Вечар не прыпамінаў вучнёўскіх будняў...

Вясёлы гоман пералі-ваецца калідорамі Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы. Вучаніцы ганарацца новенькімі, святочнымі сукенкамі, вучні незаўважальна папраўляюць гальштукі пры снежнабелых кашулях...

Вечар 14 студзеня нічым не прыпамінаў штодзённых вучнёўскіх будняў. Бацькоўскі камітэт і дырэкцыя ліцэя падрыхтавалі сваім вучням у гэты дзень Навагоднюю ёлку. Аднак гаспадарамі гэтага дня з'яўляюцца самыя вучні. Вось на сцэне каля ёлкі Ніна Келбашэўская і Алесь Кіндзюк — вучні X класа. Яны вітаюць усіх прысутных, а перш за ўсё ганаровага госця Навагодняй ёлкі — старшыню ГП БГКТ, Ліду Бялецкую. Затым дырэктар школы, Анастазія Тропак, жадае сваім выхаванкам добрых поспехаў у працы, а старшыня ГП БГКТ выступае з прывітальным словам ад таварыства.

Прамовы і прывітанні хутка канчаюцца. Вучні ізноў прыймаюць «уладу» на сваім урачыстым вечары. Вершы, скетчы ды кароткія сцэнічныя пастаноўкі на беларускай і польскай мовах пераплятаюцца ўзаемна. Знаходзім тут і штосьці свойскага. Вучні сёмага і восьмага класаў выконваюць п'есу У. Шлюлькі і П. Блізнюка «Дзесяць гектараў». Пастаноўка вельмі спадабалася прысутным. Бурныя апладысменты былі ўзнагародай не толькі маладым акцёрам, але і настаўніцы — Ніне Вішнеўскай, якая апрацоўвала пастаноўку гэтай п'есы.

Пасля сцэнічных перажыванняў ізноў аркестр заклікае да танцаў. Сярод рознакаляровых істужак над галавамі танцуючых пар плаваюць карнавальныя балонікі, быццам бы нясли танцуючых на хвалях музыкі недзе ў іншы, зачараваны свет без ніякіх турбот і клопатаў.

Вучні наладзілі свой буфет. Зразумела, без спіртных напіткаў. Нават настаўнікам і бацькам,

»BETESCA«
ПАШЫРАЕ СВАЮ ДЗЕЙНАСЦЬ

(Працяг са стар. 1)

ваюцца заказы дзяржаўных і спулдзельчых прадпрыемстваў.

Вялікім дасягненнем «Бэтэскі» з'яўляецца тое,

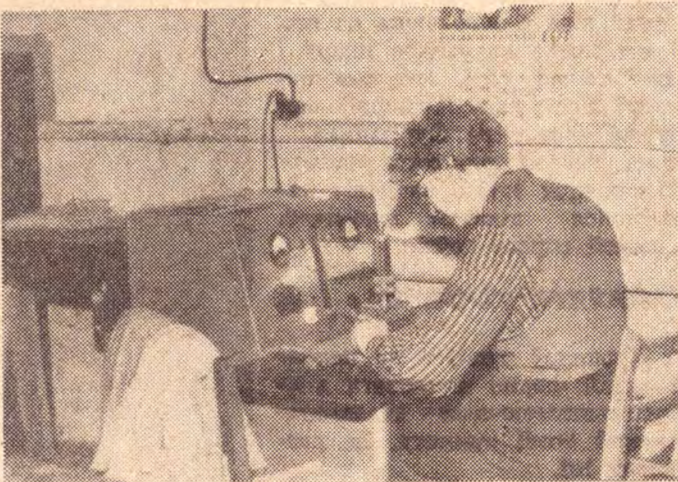

Праца на «спаварках»

што сёння за яе таварамі дабіваюцца такія гандлёвыя прадпрыемствы як «Аргэт», «МГД», «БСС», «ПСС», «ПДТ», «СДТ». Усе тавары «Бэтэс-

Вырабы «Бэтэскі»

кі» расходзяцца па ўсёй краіне. «Бэтэска» сёння мае што прапанаваць іншым гандлёвым пляцоўкам, бо прадукуе звыш 70-ці розных прадметаў.

Працаўнікі ў «Бэтэсцы» працуюць акардовай сістэмай, што дае большыя магчымасці заробку працаўнікам, а прадпрыемству большыя даходы шляхам лепшай актыўнасці рабочых.

Аптымістычна прадстаўляецца фінансавы бок прадпрыемства. Аб гэтым найлепш сведчыць факт, што на запланаваныя ў 1960 г. 500 000 зл. чыстага даходу для Таварыства, перaказана Галоўнаму Праўленню БГКТ 580 000 зл. Прэзідыум ГП БГКТ за паспяховую працу пастанавіла прызнаць дырэктару «Бэтэскі» і найлепшым яе працаўнікам грашовыя ўзнагароды.

Сёння прадпрыемства мае дастатковы абаротны капітал, які і дае неабмежаваныя магчымасці развіцця прадпрыемства.

— Прыбытак, — як кажа дыр. Ластаўка, — залежыць ад таго як вядзецца гаспадарка: чым ашчадней вядзецца, тым большыя даходы.

І гэта праўда. Дырэктар Ластаўка клапоціцца, каб кожную залатоўку выдаць на неабходнае незалежна ад таго, ці яна выплачана рабочаму ці ўложана ў інвестыцыі. Яна абавязкова павінна працэнтаваць. Дыр. Ластаўка і галоўны бухгалтар Люба Бусловіч аддаюць свае здольнасці і сілы, каб гэтыя залатоўкі працэнтавалі. У іх адданасці прадпрыемству крыніца яго паводзін.

Зараз кіраўніцтва робіць намаганне атрымаць адпаведнае памяшканне,

Аўтамашына «Бэтэскі»

дзе б можна было сканцэнтраваць у адно месца ўсе дзялянкі прадукцыі, якія зараз параскіданы па Варшаве і ваколіцах, што надта некарысна адлюстроўваецца на дзейнасці прадпрыемства. І хаця «Бэтэска» купіла аўтамашыну для развозкі тавару і на гэтым, у выніку, шмат эканоміцца, то яшчэ траціцца шмат часу.

— Яшчэ шмат турбот прыносіць, — кажа дыр. Ластаўка, — плыннасць працаўнікоў, як фізічных так і бюровых, а асабліва тэхнічных. Гэта хіба ж хвароба агульная, што працаўнікі не хочуць зжывацца з прадпрыемствам, а шукаюць шчасця ў іншых прадпрыемствах. Ёсць яшчэ турботы ў здабыванні некаторых патрэбных сыравін. Адчуваецца недахоп машыннага парку. Гэтыя недахопы хацелася б як найхутчэй зліквідаваць, — канчае Пятро Ластаўка.

— Жадаем «Бэтэсцы» вялікіх поспехаў!

І. Б.
фота «Рысь»

БЫЛО ГЭТА НАД ЧОРНАЙ ГАНЬЧАЙ

На кніжных паліцах з'явілася новая пазіцыя выдавецтва Міністэрства абароны нарадовай. Належыць яна пяру вядомага чытачам «Нівы» Аляксандра Амільяновіча. Кніга называецца «Было гэта над Чорнай Ганьчай».

Не паўстрымаюся, каб не прыпомніць, што першыя крокі вядомы цяпер аўтар партызанскіх аповесцей Аляксандр Амільяновіч ставіў у «Ніве». Нашы чытачы напэўна яшчэ помняць яго першыя друкаваныя, менавіта ў «Ніве» аповесці: «Партызаны», «Каліноўшчыкі», «Дэсант «Дальные».

Хіба не трэба паўтараць, што аповесці Амільяновіча карыстаюцца папулярнасцю і заслужанай не толькі таму, што ён першы «выцягнуў» на дзённае святло багатыя дзеі партызанскага руху на Беласточчыне, але і таму, што ўмее цікава падаць іх чытачу.

У адрозненні, аднак, ад сваіх папярэдніх аповесцей — у кнізе «Гэта было над Чорнай Ганьчай» аўтар расказвае аб часах 1939 — 1942 гг. на Сувальшчыне (радзіма аўтара), калі партызанскі рух тут яшчэ не існаваў, а паўставалі і ўзнімалі крыллі да барацьбы з акупантам групы народнага супраціўлення — нявопытныя, незагартаваныя ў барацьбе, але нешкадуючыя жыцця для справядлівай справы. Аб канкрэтнай дыверсійнай і сабатажніцкай дзейнасці гэтых груп мы не прачытаем у кнізе, бо фактычна яе не было. Былі толькі ў Сувальскага гестапа «добрыя» агенты, як Зыгмунт Майхшак, ці Варакомскі, якія, належачы да паасобных падпольных груп, дэталёва інфармавалі гестапа аб розных пачынаннях і намерах народных патрыётаў Сувальшчыны. У выніку такіх абставін гестапа, зразумела, ліквідавала групы, пакуль тыя маглі чым пашкодзіць немцам.

Добра і з пасіяй паказвае Амільяновіч у кнізе воблік агентаў гестапа, дзейнасці якіх адводзіцца многа месца.

Другая частка кнігі «Цень гілётыны» паказвае жудасную рэчаіснасць па-сучаснаму аснашчанай гітлераўскай турмы ў Кенігсбергу, куды папала група сувальскіх падпольшчыкаў, метады гітлераўскага «суда» і спраўнасць, з якой дзейнічаў 52-кілаграмовы нож, што адрэзваў людзям галавы.

Кніга выдадзена на добрай паперы, у канцы ілюстравана здымкамі і фотакопіямі дакументаў і лістаў загінуўшых.

Трапны загаловак і цікавае афармленне вокладкі. Цана 10 зл.

Вера Леўчук

Дзеля выяснення: Чорная Ганьча — бурлівая і быстрая рэчка, якая плыве праз Сувальскую зямлю.

В. Л.

ПАД ЁЛКАЙ

якія прыймалі ўдзел у Навагоднім вечары сваіх дзяцей, даводзілася частаваться толькі леманадам, пірожным, цукеркамі ды шакаладам.

Але вось аб'яўляюць прыбыццё Дзеда мароза. І сапраўды, апрануты па-дзедаўскі, гнеццa ён пад велізарным мяшком падаркаў. Між іншым заходзіць ён да дзесятага класа.

Сярод падаркаў, якімі шчодра Дзед мароз абдарвае вучняў дзесятага класа, знаходзіцца падарак і для маленькай пяцігадовай Ірачкі — дачкі др. Грыгарука, які вучыць гігіены ў Гайнаўскім ліцэі.

І ізноў танцы, ізноў вучні просяць паглядзець іх мастацкія пастаноўкі. На сцэне група вучняў з VIII і IX класаў. Яны, апранутыя ў прыгожую народную вопратку розных нацыянальнасцей, выконваюць танцавальна - слоўную пастаноўку «Аб дружбе». Ізноў гучаць воплескі.

Час праходзіць непрыкметна. Вучням пара ісці дахаты, каб адпачыць пасля гульні і ладрыхтаваца да наступных будзённых школьных дзён. Але музыка яшчэ не ціхне ў сценах Гайнаўскага ліцэя. Застаюцца бацькі. Апоўначы яны пры супольным стале жадаюць сабе і школе, у якой вучацца іхнія дзеці, як мага найлепшых поспехаў у 1961 годзе.

ВІКТАР РУДЧЫК
фота Г. РАГАЗІНСКІ

Дзед Мароз прыйшоў у X клас...

Нельга не згадзіцца з Стэфанам Казіцкім, рэдактарам «Палітыкі», у тым што наш друк мала месца ўдзяляе жыццю нацыянальных меншасцей у Польшчы. Яго артыкул у другім нумары гэтага часопіса за 14.I.61 г. п. з. «Ведаючь суседзі...» запаўняе, праўда ў вельмі малой ступені, гэтую сур'ёзную прагалу.

Мушу прызнаць, што не так лёгка ацаніць выступленне С. Казіцкага. Знаючаму нават крыху бліжэй дзейнасць беларускага таварыства і наогул жыццё беларускага насельніцтва, здаецца, што артыкул аб гэтых справах надта ж збеднены. І таму бясплодныі будзе абмяркоўка, чаго не хапае ў ім, таму што ў апраўданне аўтару можна паставіць яго ж закід, што друк мала цікавіцца справамі нацыянальных меншасцей, а тым самым і пасобныя журналісты недастаткова азнаёмлены з багатым і шматгранным нацыянальнаменшасным жыццём у Польшчы. Таму свой журналісцкі абавязак абмяжую да азнаямлення чытачоў «Нівы» з тым, што напісаў публіцыст «Палітыкі».

Стэфан Казіцкі звяртае ўвагу на адну дадатнюю з'яву, а менавіта на сяброўскае сужыццё беларускага і польскага насельніцтва на Беласточчыне. Ён адзначае, у прыватнасці, што ўмовы нашага грамадска - культурнага ладу спрыяюць ліквідацыі нацыянальных антаганізмаў. Публіцыст «Палітыкі» пабываў у Гайнаўскім беларускім ліцэі, пацікавіўся бліжэй пытаннямі, хвалюючымі вучняў і настаўнікі калектыў. Ён быў ахоплены прыемным здзіўленнем, калі даведаўся, што тут, побач сябе, вучацца беларускія і польскія дзеці, а настаўнікі калектыў складаюць таксама выкладчыкі — беларусы і палякі. Калі ўжо размаўляем аб школьных справах, дык звернем увагу, што ў артыкуле прысвечана параўнальна шмат месца беларускаму школьніцтву.

Побач са школьніцтвам, у артыкуле маем таксама некалькі заўваг аб т. зв. царкоўных справах на Беласточчыне. І тут, адзначае аўтар, наглядаецца дадатняя з'ява, а менавіта тая, што зараз сынонім «паляк-каталік» ці «праваслаўны-рускі» траціць сваё значэнне, што супольнае сужыццё сціpae гэтыя межы і людзі часта завуць сябе «тутэйшымі». Калі б яшчэ прыгадаць некалькі заўваг аўтара «Палітыкі» аб т. зв. моўным пытанні на Беласточчыне і аб дасягненнях БГКТ, дык гэтым мы і кончылі б пералік спраў, закранутых Стэфанам Казіцкім.

Мацей КАНАПАЦКІ

У ЛАПСКІМ ТАКСАМА ЖЫВУЦЬ БЕЛАРУСЫ

працяг са стар. 1

на калі б гэтую цаліну зрушыць. Несумненна, што вялікім памочнікам была б у гэтым эстрада, якая існуе пры Галоўным Праўленні. Чаму ж ёй не наведаць беларусаў у Лапскім павеце?

СУПОЛЬНЫМІ СІЛАМІ ЛЯГЧЭЙ

Мікола Місейчук, малады, жыццерадасны хлапец. Ён нядаўна вярнуўся з войска. Мог застацца на Шлёнску і пасля вайсковай службы стаць шахцёрам. Але не захацеў. Яго цягнула ў родную вёску, да сям'і, да тых мясцін з якімі зжыўся з маленства. Мікола цяпер працуе разам з бацькамі на гаспадарцы. Ён не марыць аб тым, каб выехаць з вёскі і абсталявацца на працы недзе ў горадзе.

— На вёсцы, — гаворыць ён, — таксама шмат цікавага. Тут таксама трэба будаваць новае жыццё. Аб Міколе Місейчуку вельмі добра гавораць у вёсцы. Хлопец не запіваецца, не хуліганіць як другія. І ў вясковых справах мае голаў. — Дай Божа кожнаму такога сына, — згодна гавораць у вёсцы.

Мабыць, таму выбрана Міколу сакратаром пярвічнай партыйнай арганізацыі, якая згуртоўвае членаў партыі чатырох вёсак.

— Нядаўна яшчэ, — кажа Мікола Місейчук, — вуліцай нашай вёскі не магчыма было ні прайсці, ні праехаць, такое тут было балота. Час ад часу некаторыя, пааcобку, падсыпалі насупраць сваёй хаты жвір або пясок. Але нічога гэта не давала. На адным з вясковых сходаў мы выйшлі з прапановай, каб супольнымі сіламі пабудаваць новую вуліцу. Людзі ахвотна сустрэлі гэтую прапанову. А ў працы найбольш актыўнымі былі сем'і членаў партыі. Цяпер брукаваная вуліца роўная, як стол і сухая.

Сем'і членаў партыі з Тапільца не толькі заяўдавікамі ў грамадскіх працах. Яны заўсёды датэрмінова выконваюць і іншыя дзяржаўныя абавязкі. Спосаб іх гаспадарання таксама можна ставіць за прыклад другім. Па іх ініцыятыве арганізавана машынаную суполку. Малацільным агрэгатам суполкі карыстаецца ўся вёска.

— Але гэта ўсё яшчэ мала, — кажа Мікола Місейчук. Марай маёй — арганізаваць у вёсцы сельскагаспадарчы гурток і купіць патрэбную колькасць сельгасмашын.

— Гаварылі мы ўжо аб гэтым неадноічы, — дадае Лявонь Лешчук, таксама член партыі. — І людзі ў нашай вёсцы ахвотна прыступілі б да гуртка, толькі вось, перашкода ў тым, што у нас усё яшчэ існуе шахаўніца.

— Не без віны ў гэтым і павятовыя ўлады, — кажа Місейчук. — Мы неадноічы звярталіся да іх, каб ліквідаваць шахаўніцу. Абяцалі, што калі будзе праводзіцца глебазнаўчая класіфікацыя, дык аднaчасова правядзецца і камасацыю. Класіфікацыю правялі, а камасацыі не зрабілі і ў выніку мы засталіся надалей пры старых метадах апрацоўкі зямлі.

— Сельгасгуртоk, — уключаецца да размовы Лявонь Лешчук, — меў бы ў нас вялікія магчымасці развіцця. У нашай вёсцы ёсць каля 7 гектараў зямлі з дзяржаўнага фонда. Гэтая зямля ляжыць палосачкамі паміж нашых палосак. Некаторыя гаспадараць «дзіка» на гэтых палосках, але пераважна ляжыць яна аблогам. Дзяржава ніякай карысці не мае ад гэтага, а мы неадноічы маем з ёю шмат клопатаў. На гэтых палосках шмат усялякага пустазелля. Яно рассяваецца і па нашым полі. Паспрабуй, павядзі з ім барацьбу ў такім выпадку. Калі б гэтая зямля была ў адным кавалку, то сельгасгуртоk выдзяржаў бы яе і адпаведна загаспадараваў бы. Карысць ад гэтага была б і дзяржаве і нам. Нельга не згадзіцца з гэтымі маладымі хлопцамі, калі слухаеш іх выказаў. З другога боку прыемна робіцца чалавеку, калі адчуваеш, што менавіта, гэтыя маладыя, яшчэ нежанатыя хлопцы, праяўляюць столькі клопатаў за гаспадарчае развіццё сваёй вёскі. Калі іх баліць, што кавалак зямлі ляжыць аблогам і нікому не дае карысці, дык гэта найлепшы залог, што яны стануць добрымі гаспадарамі, што партыя ў іх асобах мае добрых, актыўных членаў.

НОВАЕ ЖЫЦЦЁ ЗБЛІЖАЕ ЛЮДЗЕЙ

Шмат перажылі гора жыхары Тапільца ў першыя гады народнай улады. Фашысцкія банды, якія разбойнічалі ў аколіцы, накладалі на іх кантрыбуцыю, палохалі смерцю. Частка жыхароў Тапільца вымушана была пакінуць родную вёску. На месца іх прыехалі рэпатрыянты. Застаўшыеся жыхары Тапільца прынялі іх як сваіх. Памаглі ім загаспадарваццa на новым месцы. Гэтае сужыццё з гадамі яшчэ больш замацавалася. Тут беларусы разам з палякамі супольна будавалі сваю вясковую вуліцу, супольна абмяркоўваюць на вясковых сходах справы праводзення электрычнасці ў вёску, памагаюць адны другім у апрацоўцы зямлі, супольна карыстаюцца сельгасмашынамі. У рэлігійных справах тут таксама няма супярэчнасцей. На каталіцкія святы католікі запрашаюць праваслаўных у госці, а на праваслаўныя святы католікі госцяць у праваслаўных. Гэта збліжае людзей да сябе.

Калі я быў у Тапільцу, памерла тут старэнькая 80-гадовая бабулька. Яна была праваслаўная. Але да царквы і на могільнік выйшла пpaвaжaць яе амаль уся вёска, і праваслаўныя і каталікі. А гэта, мабыць, бясспрэчны факт, што людзі жывуць тут згодна, так як павінна быць у народнай краіне.

В. БАРШЧЭЎСКІ

КОРАТКА АБ ЛЯВОНЯВІЧАХ

Солтыс вёскі Лявонявічы Ўладзімір Гогель.
фота Г. Рагазінскі

Дзе як дзе, але ў Лявонявічах заўсёды культурна гуляе моладзь. Найстарэйшыя людзі вёскі не прыпамінаюць, каб на забаве ці вечарыне хтосьці з кім - небудзь пабіўся, пасварыўся. Лявонявічы ва ўсіх галінах з'яўляюцца самай перадавой вёскай у грамадзе Шымкі (Беласточкі павет). Жыхары Лявонявіч заўсёды першымі ў грамадзе аплачваюць падаткі, пастаўляюць дзяржаве мяса і збожжа. Безумоўна, вялікую ролю ў гэтым адыграе солтыс Лявонявіч Уладзімір Гогель. Гаспадары Лявонявіч паважаюць і любяць яго за тое, што ён вельмі ветлівы, заўсёды параіць, а калі трэба, дык дапаможа. Наогул Уладзімір Гогель праяўляе вялікую актыўнасць ва ўсіх хвалюючых справах вёскі. А да найбольш хвалюючых пытанняў Лявонявіч належыць шахаўніца. Амаль кожны тут гаспадарыць на 35—40 кусках. Гэта вельмі перашкаджае ў механізацыі сельскагаспадарчых работ, таму што шырыня палосак мала ў каго большая як 2 метры. У такіх умовах цяжка дабівацца вялікіх ураджаяў.

М. Х.

Тасманская трагедыя

Востраў Тасманія размешчаны ля паўднёвых берагоў Аўстраліі. Адкрыты ён у 1642 годзе галандскімі падарожнікамі на чале з АББЭЛЕМ і ТАСМАНАМ. Гэты востраў другі раз наведалі белыя ў 1772 годзе. І вось тады загінуў першы тасманец. Гэта была першая сустрэча тасманцаў з белымі людзьмі.

У 1788 годзе англічане на Тасманію пачалі высяляць сваіх злачынцаў. Ад гэтага часу пачалі засяляць гэты востраў белыя людзі.

У 1804 годзе белыя ў аколіцы Рысдон заўважылі каля трохсот тасманцаў, якія палявалі на кенгуру. Англійская вайсковая часць, якая ахоўвала злачынцаў, адкрыла па іх агонь і забіла 50 чалавек.

Пачынаючы ад 1805 года, белыя (у тым ліку і злачынцы) страшна здзекаваліся над тасманцамі. Яны, даведзеныя да роспачы, пачалі адпомшчваць на белых і забілі некалькі чалавек. Гэты факт выклікаў вайну. Друк у 1828 годзе паведамляў: **«Чорных страляюць як варон».** Прафесар анатоміі Мельбурнскага Універсітэта доктар Ф. ВООД - ЁНАС піша ў сваёй працы: **«Гэта страшная гісторыя знішчэння расы, якая з поўным даверам адносілася да белых цывілізаваных людзей».**

А вось у тэлеграфічным скарачэнні вынікі белай «цывілізацыі»:

1835 год — асталося ў жывых 203 тасманцаў;

1847 год — было ўжо толькі 45 асоб;

1854 год — асталося толькі 16 тасманцаў.

У 1876 годзе ўмерла апошняя чорная жыхарка вострава Тасманія. А ў 1888 на востраве Кангура ўмерла кабета, якая была вывезена з Тасманіі ў маладых гадах. Звалі яе ОЛЬД СУПЭ. Ад гэтай хвіліны не засталося на свеце ані аднаго тасманца.

Кароткі, бо толькі 116 год налічвае кантакт белых «цывілізаваных» прадстаўнікоў з чорнымі «дзікарамі». Кім былі гэтыя людзі, якіх англічане знішчылі? Цяжка на гэта пытанне адказаць, бо нічога пасля іх не засталося. Якія былі іх звычаі, колькі іх было і г. д. — усё гэта знаходзіцца ў сферы меркаванняў.

Белыя каланізатары знішчылі шмат людзей у розных частках свету, аб чым яшчэ пакуль што няма поўных даных.

эСКа

Гэтак выглядзеў жыхар Тасманіі. (Здымак разьбы з музея ў Горварт)

НІКОЛІ НІЧОГА НЕВЯДОМА

Не ўсе людзі, якія сёння акружаны арэолам славы, былі ў дзяцінстве здольнымі і добрымі вучнямі. Ёсць нямала выпадкаў, калі найгоршыя нават вучні выраслі на вялікіх людзей.

Шмат ёсць такіх, якія ў пазнейшых гадах жыцця праявілі вялікія здольнасці і талент.

Найгоршым вучнем у класе быў англійскі пісьменнік **В. Скот.** Вельмі слаба вучыліся ў школе нямецкі мастак **А. Бокін,** рускі пісьменнік **М. Гогаль** і французскі — **Г. Бальзак.** На слаўнага шведскага батаніка **К. Ліннея** настаўнік у школе гаварыў, што мае капусную галаву. Выключылі яго нават са школы з тым перакананнем, што шкада грошай і часу на яго вучобу. Таксама было з аўтарам «Падарожжа Гулівера» **Я. Свіфтам.** Вельмі слабым вучнем лічыўся нямецкі пісьменнік **Томаш Ман.** Пазней ён з вялікімі цяжкасцямі атрымаў атэстат, які раўняўся па значэнню даваеннай польскай малой матуры. Да добрых вучняў не залічаўся **Г. Руссо** як і геніяльны **Ньютон.** Слабенькай вучаніцай была французская пісьменніца **Ф. Саган.** Яна з вялікімі цяжкасцямі атрымала атэстат сталасці, але ўжо экзаменаў да вышэйшай навучальнай установы не здала. Вядомы пісьменнік **Г. Ібсэн** атэстат сталасці атрымаў толькі пасля паўторнага «штурма». Проста не хочацца верыць, што вядомы нямецкі паэт **Г. Гейнэ** за школьныя заданні па літаратуры атрымоўваў найчасцей ацэнку «дрэнна».

Цяжка ішла вучоба вядомаму польскаму кампазітару **В. Жэленскаму,** які мусіў нават паўтараць трэці клас пачатковай школы.

Аднак большасць слаўных людзей з самага дзяцінства выяўляла вялікія здольнасці ў вучобе.

Я з Вадзімам дружу каля двух год. Падабаецца ён мне. Не курыць, не п'яніца, прыгожа танцуе і многа чытае. Вадзім на весну пойдзе ў войска. І вось цяпер прапануе мне, каб я выйшла за яго замуж. І гэта моцна ўзяла да сэрца, проста спаць не магу, усё думаю, што зрабіць. Вельмі баюся таго, што Вадзім у войску пазнаёміцца з другою дзяўчынаю і тады забудзе мяне. А каб выйшла за яго замуж, магчыма мацней быў бы ён да мяне прывязаны, але я зноў не ўяўляю як буду жыць без Вадзіма з яго бацькамі і сёстрамі.

Дуся
Гайнаўскі павет

Думаю, што няма чаго спяшацца з супружаствам. Вы абое яшчэ вельмі маладыя. Часовая разлука дапаможа вам пераканацца ці вы друг друга па-сапраўднаму любіце. Бо час быццам вецер — малую любоў ён пагасіць зусім, а вялікую, быццам з іскры раздзьмухае ў вялікі агонь. Таксама часта ёсць і з любоўю. Калі Вадзім пакахаў вас моцна, дык адслужыўшы ў арміі, напэўна з вамі ажэніцца. Вось гэтак вы і выясніце для Вадзіма сваё рашэнне пакуль што не выходзіць замуж.

СЭРЦАЙКА

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА * УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

ШАНУЙ СЭРЦА!

Чалавек вышынёю 1,70 м., які важыць 90 альбо 100 кг, ходзячы, выконвае працу чалавека нармальнай тушы, які носіць з сабою два чамаданы вагай 16—20 кг. Значыць, калі важыш ты 90 кг, то на працягу года забіраеш свайму сэрцу 15 месяцаў жыцця. Калі важыш 100 кг, то на працягу 12 месяцаў тваё сэрца выконвае такую працу, якую яно павінна выконваць на працягу 17 месяцаў пры нармальнай тушы. Праца сэрца, якога дзве каморы мусяць праштурхнуць штодзённа 7000 літраў крыві, раўназначна ёсць сіле, якая патрэбна да ўзняцця 29-тоннага цяжару на вышыню 1 метра.

*

Пры канцы жыцця праца сэрца раўназначна ёсць сіле, якая патрэбная да ўзняцця на вяршыню Манблана 15-ці дзесяцітонных грузавікоў.

УЛОЎ РЫБ НА СВЕЦЕ

Міжнародная арганізацыя да спраў харчавання і сельскай гаспадаркі апублікавала даныя аб улове рыб на свеце. Першае месца ва ўлове рыб займае ўжо 13 год Японія. У 1959 годзе рыбакі гэтай краіны злавілі 5.875.000 тон. Другое месца займае Кітайская Народная Рэспубліка. Кітайскія рыбакі злавілі ў 1959 годзе 5.020.000 тон. На трэцім месцы знаходзяцца Злучаныя Штаты Амерыкі, на чацвёртым Савецкі Саюз, на пятым Перу. Далейшыя месцы займаюць Нарвегія, Канада і Вялікабрытанія.

Агульны ўлоў рыб у 1959 годзе быў большы на 10% у параўнанні з 1958 годам.

ЯК ПАЗБАВІЦЦА ВУГРОЎ

Ад вугроў можна пазбавіцца наступным чынам: на ноч трэба вымыць твар цёплай вадой з мылам, пасля чаго спаласнуць яго халоднай вадой і насуха выцерці. Раніцай твар вадой не мыюць, а толькі праціраюць спіртавымі растворамі або эмульсійнымі крэмамі.

Спіртавы раствор робіцца так: на шклянку гарэлкі выціскаюць сок аднаго лімона або свежы агурок парэзаны на дробныя кавалкі, якія апускаюць у бутэльку, дзе наліта шклянка гарэлкі. Калі міне тыдзень настой працэджваюць праз марлю. Праціранне гэтымі растворамі прыемна ачышчае твар.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА * УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

КАРЫСНЫЯ ПАРАДЫ

■ Лепш гародніну гатаваць на пары. Пры гэтым не толькі змяншаецца страта вітамінаў, але страва робіцца смачнейшай.

■ Звычайна ў марозную пагоду бялізна замярзае. Каб гэтага не было, у апошнюю ваду пры паласканні дадайце жменю солі.

■ Шыбы можна працерці нават у самы моцны мароз, калі ў ваду наліць крыху спірту. Калі шыба пакрылася лёдам, растварыце ў паўлітры вады 2—3 лыжкі солі і гэтым растворам добра ачысціце шкло.

■ Падагрэтым драўнінным пілавіннем (абавязкова сухім) або жытнім вотруб'ем добра чысцяцца футравыя рэчы. Іх уціраюць у футра, а пасля рэч трэба добра выбіць з левага боку.

■ З дапамогай солі бялізне можна надаць асаблівы бляск. Дзеля гэтага бялізну пасля мыцця палошчуць апошні раз у падсоленай вадзе. Пасля прасавання яна будзе блішчэць.

■ Калі фарбы на дыване пабляклі, дык трэба яго пачысціць шчоткай, якую змочваюць у салёнай вадзе (да яе можна дадаць крыху лімоннага соку). Пасля выбівання фарбы яго зноў зробяцца свежымі.

ВЕРТАЛЕТ — Ка-10

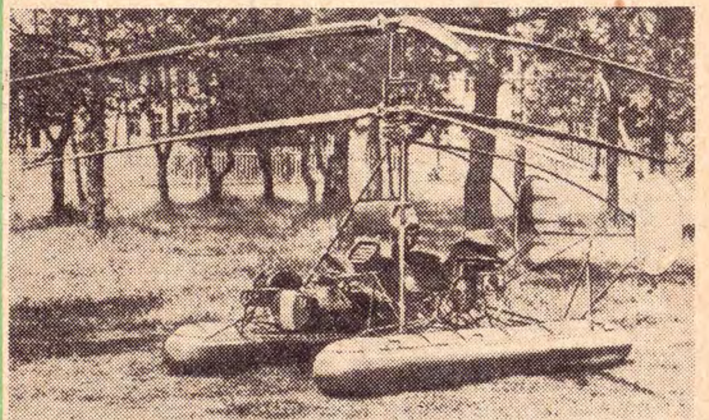

Ка-10 невялікі савецкі аднамясцовы верталёт. Ім можна вельмі добра манеўраваць, выкарыстоўваць да ўзлёту і пасадкі на зусім маленькай плошчы. На авіяцыйным свяце ў Тушына Ка-10 зрабіў пасадку на кузаў грузавой машыны. Максімальная хуткасць палёта — 116 км у гадзіну.

ВЕРТАЛЁТ У ПАСКУ

Гледзячы на гэтую машыну, не адразу зразумеем, які гэта апарат нясе чалавека ў паветры. Узнікае ўражанне, быццам чалавек мае крыллі. Ці ж гэта цуд?! Нічога супольнага з ім тут няма. Чалавека нясе ў паветры найменшы ў свеце верталёт.

Круглы, цвёрды «пасак» пры дапамозе рэмняў замацоўваецца вакол тулава пілота. На гэтым паску, як на восі, круціцца ротар з дзвюма лопасцямі. Цэнтральная частка ротара ўяўляе сабою бак, у якім змяшчаецца паліва. На канцах лопасцей замацаваны рэактыўныя гарэлкі. Да паска прымацоўваецца таксама нерухомая пласцінка для кіравання.

Рэзкім паваротам рук пілот прымушае круціцца лёгкі ротар. Цэнтрабягучыя сілы гоняць паліва да рэактыўных гарэлак. Трэск электрычнай іскры з невялікага акумулятара — і ўжо яркі факел полымя вырываецца з абедзвюх рэактыўных гарэлак. Струі распаленага газу раскручваюць лопасці і апарат разам з чалавекам падымаецца ў паветра.

Запас паліва, які змяшчаецца ў ротары, дае магчымасць ляцець верталётам у паску на адлегласць да 50 кіламетраў.

Заслужанае свята

Сярод дваццаці сельгасспулдзельні, якія дзеляць даход за мінулы гаспадарчы год, да 15 студзеня правялі ўжо гадавыя падлікі тры сельгаспадарчыя кааператывы.

Кааператыўшчыкі з Вулькі Нурэцкай свой справаздаўча - выбарчы сход правялі 14 студзеня. Гэты дзень адзначылі яны як вялікае свята. Зрэшты не без прычыны. Кожны з іх за адзін працадзень атрымаў па 5.30 кг збожжа і па 5.50 зл. грашыма. Далічыўшы да гэтага салому, сена і т. п., на кожны працадзень выпадае ў Вулькі Нурэцкай па 31,50 зл. Гэткіх вынікаў спулдзельня ніколі яшчэ не мела. Тут трэба дадаць, што гэтая спулдзельня нямае ніякіх даўгоў перад дзяржавай, што згодна са статутам, абяспечыла яна грашовым фондам далейшае развіццё ўсіх галін сваёй гаспадаркі.

У выніку выбараў старшынёю Вулянскага кааператыва ў далейшым астаўся Максім Рудчык. Пад яго кіраўніцтвам спулдзельня працуе ўжо пяты год.

(вр)

БЕЛАРУСКІЯ РАДЫЁПЕРАДАЧЫ Ў ПАНЯДЗЕЛАК

Пачынаючы ад 16 студзеня г. г., перадачы «Польскага радыё» ў Беластоку на беларускай мове будуць перадавацца ў панядзелкі ў 13 гадзін на хвалі 220.

Ці ж гэта традыцыя?

Бываюць усялякія традыцыі. Адны з іх народ падтрымлівае і захоўвае як спадчыну ў сваёй багатай культуры. З другімі ізноў змагаецца як з перажыткам старога, адсталага, якое шкодзіць у далейшым развіцці. На Беласточчыне, напрыклад, асабліва багата традыцыяй апошняя ноч перад Новым годам т. зв. гагатуха. У «багаты вечар» кожная сям'я намагаецца, каб на стале знайшлося як найбольш смачнай ежы. Дзяўчаты праводзяць у гэты вечар розныя варожбы, якія зводзяцца ў канцы да аднаго пытання: ці хутка яны пакінуць дзявочы стан. Ходзяць таксама ад вёскі да вёскі вандроўныя артысты - самадзейнікі са сваёй адмысловай праграмай. Зразумела, што ўсё гэта дае людзям шмат эмоцыі і што найважнейшае, нікому не шкодзіць.

Але ёсць яшчэ ў гэты вечар і другая «традыцыя».

Уявіце толькі сабе: раніцай выходзіце на панадворак і бачыце, што ваш «балон», які вы ўчора вечарам замкнулі ў клуні, знаходзіцца на... страсе хаты. Або, што за гэтую адну ноч разабраў вам нехта комін, ці нават клуню, паламаў платы, вымазаў паскудствам дзверы. Зразумела, што ад такой «традыцыі» стануць вам валасы на галаве дыбам і настрой вам сапсуецца на ўвесь Новы год.

Так было, напрыклад, з Тадэушам Ляховічам у Бацютах, Лапскага павета. Мясцовыя галаварэзы, браты Іван і Мікола Пінчукі, Вірэк Сенкевіч і Ліпінскі, у навагоднюю ноч разваліліі яму выходак і зацягнулі ў поле, паадымалі ад клуні падпоры, так што клуня пачала валіцца, і нарабілі другіх свінстваў. Гэта ўжо, калі хочаце ведаць, не традыцыя. Гэта проста хуліганства і трэба з такімі вясці ўпартую барацьбу, каб выкараніць з багатай народнай традыцыі такія дурныя звычкі. Нічога тады дзіўнага, што вышэй упамянутымі пацікавілася міліцыя, і нягледзячы на народную традыцыю яны будуць адказваць перад прысуднай калегіяй.

Выходзіць, што нават у навагоднюю ноч трэба раздзяляць традыцыю ад хуліганства.

(вб)

БЕРАГЧЫ СЯЛЯНСКІ ЧАС

Сёння мне хочацца напісаць аб працы Ашчадна - пазыковай спулдзельні ў Бельску, а дакладней кажучы, аб непаладках у гэтай працы, дзякуючы якім сяляне трацяць цэнны час. У Бельску ніякім чынам нельга за адзін дзень здаць збожжа ці вяпрука і атрымаць грошы. Гаспадар павінен вярнуцца дахаты, ды ізноў з самай раніцы ехаць у Бельск, каб атрымаць грошы.

Адзін селянін з вёскі Кнаразы даў мне грошы і прасіў аддаць іх як доўг за штучныя ўгнаенні. Я думаў, што гэта справа зусім простая. Аднак, калі зайшоў да касы, дык пераканаўся, што тут трэба прастаяць у чарзе ўвесь дзень.

Усё гэта, трэба меркаваць, не заахвочвае іншых запісвацца да гэтай спулдзельні. Яе абыякавыя адносіны да сялянскага часу робяць самую дрэнную прапаганду. І яшчэ адна справа. Людзі, якія стаяць у чарзе, вельмі злуюцца, калі наведвальнікі спулдзельні ў капелюшах наладжваюць свае справы без чаргі.

Нестар Пяравой
Бельск

На навагоднім ёлцы ў Гарадскім аддзеле БГКТ у Беластоку

Фота Г. Рагазінскі

Новая млечарня ў Саках

Кожны гаспадар нашай вёскі добра разумее, што здаваць малако ў млечарню вельмі выгодна, «аплаціцца», як тут кажуць. Але найбліжэйшая млечарня да апошняга часу знаходзілася ў Бельску. І вось жыхары Сакоў вырашылі самі пабудаваць млечарню ў сваёй вёсцы. Вырашылі — і зрабілі. Трохі дапамагла млечарня з Бельска. Будынак паставілі з пустакоў. Раздзялілі на тры пакоі, абсталявалі. 2 студзеня 1961 года млечар Васіль Шаховіч прыняў у млечарню першыя літры малака.

Мікола Петручук
Сакі

ЛЮДЗІ ЯГО ПАВАЖАЮЦЬ

Ужо дзесяць год Іван Прахарук працуе прадаўшчыком у вясковай краме ў Плёсках, Бельскага павета. Ён з'яўляецца вельмі сумленным і дбайным аб справы крамы працаўніком. Тут заўсёды можна набыць свежы і высокаякасны тавар. Але ёсць у плёскаўскай краме адна загана. Вось вельмі часта збіраюцца ў ёй мужчыны, сярод якіх знаходзяцца і маладыя людзі. Яны наладжваюць вечарынкі і тым самым перашкаджаюць прадаўшчыку ў працы. Дык пытаемся: ці крама абслугоўвае кліентаў, ці служыць дзеля разрыўкі? Адказ можна знайсці адзін — толькі дзеля абслугоўвання кліентаў. І аб гэтым хай памятаюць усе аматары гульняў у плёскаўскай краме.

П. Іванюк
Плёскі

ПАДЗЯКА СОЛТЫСА

Цераз пасрэдства вашай газеты хачу выказаць падзяку мастацкаму калектыву з вёскі Тымянка (Сямяціцкі пав.), які 13 студзеня г. г. пад кіраўніцтвам мясцовага доктара Ежы Вашкевіча выступіў з пастаноўкай п'есы «Пасажная ялыначка».

Пасля заканчэння пастаноўкі распачалася танцавальная забава, якая працягвалася да позніх начных гадзін.

Наша вёска зусім пазбаўлена культурнага жыцця: ніколі не наведвае яе аб'язднае кіно, ніколі няма ніякіх мастацкіх выступленняў. А трэба звярнуць увагу, што ў нашай мясцовасці ёсць сямікласная школа, шмат настаўнікаў і моладзі. Добра было б, каб мясцовыя настаўнікі і моладзь урэшце прыняліся б за разгортванне культурнай працы і ўзялі б прыклад з іншых вёсак.

На заканчэнне я, як солтыс вёскі Нурэц, хачу ад імя ўсяго свайго грамадства яшчэ раз сардэчна падзякаваць калектыву з Тымянкі і выказаць найлепшыя пажаданні, каб нас часцей наведвалі мастацкія калектывы.

Пётр Чайкоўскі
Нурэц

ТЛУЧАРКА БРАЗГОЧА

Восенню мінулага года жыхары вёскі Дубічы Царкоўныя вельмі многа назбіралі на сваіх палях камення, якое набывае кіраўніцтва дарог у Гайнаўцы. У сувязі з гэтым, што вясною гэтага года шаша Гайнаўка — Белавежа мае быць абліта асфальтам, якую, як вядома, пасыпаецца дробным каменнем, жыхары вёскі звезлі каля 100 м³ гэтага камення і ўлажылі яго каля шашы.

Не так даўно з Гайнаўкі прывезена тлучарка, якая зараз без перапынку займаецца тлучкай камення на дробны шчэбень. Здалёку чуваць як бразгоча машына.

Янка Клімюк
Дубічы Царкоўныя

ПІСЬМАНОСЕЦ ПРЫСВОЙВАЕ ЧУЖЫЯ ГРОШЫ

Адным з пісьманосцаў паштовай установы ў Трыпуцях, Лапскага павета, з'яўляецца грамадзянін Зайкоўскі. Між іншым ён абслугоўвае вёску Бацюты. Жыхары Бацют вельмі нездаволены яго працай. Зайкоўскі ніколі не данясе па адрасу паштовай перасылкі. Лісты, газеты ці іншыя перасылкі ён як звычай пакідае ў школе, або ў злеўні малака. Неаднойчы злеўня завалена газетамі, а падпісчыкі не ведаюць, дзе яны прапалі. Апрача гэтага, Зайкоўскі часта прысвойвае чужыя грошы. Так ён, напрыклад, прысвоіў грошы, якія ПЗУ перасылала Уладыславу Дэпчынскаму з Бацют. Узнікла патрэба наводзіць справу ў начальніка пошты і толькі тады Зайкоўскі вярнуў грошы па адрасу.

Цяпер зноў Зайкоўскі прысвоіў грошы, якія Прэзідыум ПРН перасылаў солтысу Андрэю Чэчко і ніяк не хоча іх аддаць.

Начальнік пошты ў Трыпуцях несумненна ведае аб дрэннай працы свайго працаўніка, але невядома чаму не прымае ў адносінах да Зайкоўскага ніякіх мер. А павятовае праўленне сувязі ў Лапах мабыць нічога не ведае аб гэтым і таму Зайкоўскі далей злоўжывае сваёй функцыяй.

(вб)

МАРЫ АБ КІНАПЕРАСОЎЦЫ

Аб нашай вёсцы Households Коматаўцы (Беластоцкі павет) зусім забыла кінаперасоўка. Напрыклад, у снежні 1960 года кіно наведала суседнюю вёску Баброўнікі, адлеглую ад нас толькі 4 кіламетры, а ў нас не было. Жыхары Коматаўцаў адчуваюць сябе пакрыўджанымі. У мінулым годзе кіраўнік кінаперасоўкі тлумачыў ім, што вёска не ахоплена планам. Ці тады можна мець надзею, што калісьці і нас наведае кіно? Хочацца, каб наступны раз быў іншы загаловак карэспандэнцыі.

Аляксандр Гедзіч
Коматаўцы

РЭДАКЦЫЙНАЯ ПОШТА

В. Асіповіч — Тапаляны (Беластоцкі павет).

Да нас трапілі вашы творы. Дзеля атрымання іх просім прыбыць у рэдакцыю ў любы дзень (апрача нядзелі) у гадзінах ад 8 — 16 (у суботу ад 8 — 14).

ЛЮДЗІ ШУКАЮЦЬ БЯДУ

ПЛЁН МАРОЗА

Урэшце і ў нас абсталявалася зіма. Прынясла яна нам не толькі радасць, але, на жаль, таксама шмат няшчасных здарэнняў. Толькі за адзін дзень — 12 студзеня — на дарогах Беласточчыны здарылася 6 няшчасных выпадкаў. Напрыклад, у вёсцы Баратэншчына (Сакольскі пав.) самаход Беластоцкага прадпрыемства будаўлянага транспарта, які перавозіў рабочых да працы, паслізнуўся на дарозе, пакрытай ільдом ды снегам і ўдарыў у тэлеграфны стоўб. На шчасце, абышлося без смяротных ахвяр. Разбіўся толькі самаход. Падобнае здарэнне мела месца на шашы Бельск—Гайнаўка. Тут самаход наехаў на фуру Рыгора Шарала з вёскі Шчыты (Бельскі павет). Шафёр самахода, забіўшы гаспадару каня, сам уцёк са сваёй машынай, не прыносячы пашкадаванаму ніякай дапамогі. Гэтага злачынца - шафёра шукае зараз КП МО у Гайнаўцы.

Таксама 12 студзеня ўтануў у Нарве Юрка Выростак з вёскі Мураві. Пад ім заламаўся тонкі лёд, калі ён пераходзіў праз раку.

П. Бяда

ПАЖАРЫ

У апошнім часе наглядаецца незвычайная колькасць пажараў. Напрыклад, 12 студзеня яшчэ на досвітку агонь разбудзіў Васіля Рагачэўскага з Белавежы. Згарэў яму хлеў. Непараўнальна больш затрат было ад пажару, які здарыўся 12 студзеня ў прадпрыемстве № 2 Кравецкай арцелі ў Беластоку (вул. Таргавая 5). З дымам пайшло 1000 штук ватовых куртак, нейкая колькасць ваты і матэрыялаў. Затраты ад гэтага пажару складаюць 100 000 зл. Прычынай яго была неасцярожнасць пры распальванні абагравальнай печкі.

„NIWA"

Redaguje Kolegium Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel centr 37-41, red naczelny i sekretariat 75-89
Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO Nr 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł, półrocznie — 20.30 zł i rocznie — 40.60 zł. Należność za prenumeratę za granicą wpłacać na konto PKO Nr 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA" Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr 7. Obowiązuje przedpłata na konto N B P Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16
Nkł. 5.000 Bltk B-1

РАЗУМНЫ

Едзе ў цягніку нейкі чалавек. Відаць ён панскаваты, бо мае вялікі жывот. Насупраць яго сядзіць нейкая пані. Ён ёй кажа:

— Вы прыгожая.

Яна маўчыць.

— Вы зграбная.

Яна маўчыць. Але, падумаўшы, усё - такі адазвалася:

— Я на гэта не магу вам адказаць падобным.

— А вы схлусіце, так як я вам, — адказаў ён.

Лонна Назарук
Крывая

ВЕЛЬМІ ПРОСТА

Англійскі кароль Карл II, убачыўшы на лонданскай вуліцы чалавека з чорнай барадою і сівай галавою, запытаў таго аб прычыне такой з'явы.

— Вельмі проста, — сказаў той, — галава на дваццаць год старэйшая ад барады.

Д. Т.

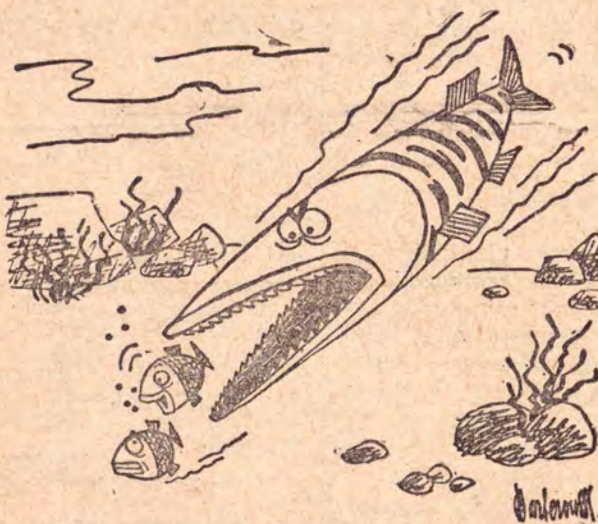

— Дарэчы, жонка прасіла, каб вы прышлі да нас сёння на абед.

РЭШТА

Адзін багаты пан, вітаючыся, не даваў нікому цэлай рукі. Меншым падпанкам даваў ён палавіну рукі, а сваім слугам даваў адзін вялікі палец. Гэта вывела з цярплівасці аднаго слугу і ён сунуў пану пад нос фігу.

— Што ты робіш?! — закрычаў пан.

— Нічога, — спакойна адказаў слуга, — я не заслугоўваю у вас на адзін палец, я выдаю вам чатыры пальца рэшты.

Мікалай Янюк
Барысаўка.

ЧАКАЕ

У кіно дэманстраваўся фільм, у якім, між іншым, была такая сцэна: у рацэ купаецца вядомая кіназорка без купальнага касцюма. У пэўнай хвіліне выходзіць яна на бераг і ў гэты моманце налятае цягнік і засланяе цэлую панараму.

Дырэктар кіно прыкмеціў, што на гэты фільм ужо другі тыдзень штодзённа прыходзіць нейкі мужчына і, заняўшы месца ў першым радзе, з вялікай увагай узіраецца на экран.

Не вытрымаў дырэктар. Падыходзіць ён да дзіўнага гледача і пытае:

— Чаму гэта вы столькі разоў глядзіце той самы фільм?

— Чакаю, — адказаў шматзначна незнаёмы мужчына, — а вось нейкага дня цягнік спозніцца.

Васіль Ігнацюк
Мякішы

ВЕЧАРЫНКА

Доўга рыхтаваліся да яе ў нашай вёсцы. Ініцыятарамі гэтага ўсяго былі дзяўчаты і больш усіх Маруся з Галінай. Дзявочы век кароткі, мо' і таму так спяшалі з гуляннем дзяўчаты. Мэтай вечарынкі было — культурна правесці час. Таму і вырашана гуляць цвяроза, так, каб нават гарэлкай і не пахла. Каб было чым асвежвацца пасля танца, дзяўчаты нарыхтавалі хлебнага квасу. На накрытых сталах бутэлькі выглядалі вельмі салідна і калі б у іх быў не квас, кожнаму «залзальшчыку» сэрца ёкнула б ад радасці.

Яшчэ перад забавай дзяўчаты загадалі хлопцам: хто з'явіцца «пад мухай» — дзверы пакажам.

Вечарынка адбывалася ў хаце дзеда Макара, якога ўнучка Маруся накланіла да гэтай справы. Сенька - гарманіст распачаў маршам «Старыя сябры». Разам з першымі гукамі музыкі да акон папрылілалі цікаўныя насы тых, якім не паложана ўдзельнічаць у гулянні.

Пачаткова ішло ўсё вельмі гладка, госці за сталом жартавалі, а больш усіх залівалася звонкім смехам Маруся, побач якой прымасціўся трактарыст Лёнька. Можа гэта так уздзейнічала на Марусю механізацыя, а мо' чорныя, як вугалькі Лёнькавы вочы. Хто іх там ведае. Дзед Макар, высунуўшы з кухні галаву, выбіраў абутай у калош нагою такт. Мабыць ён памагаў гарманісту а мо' ўспамінаў сваю маладосць. Хто ж разбярэцца ў старэчых мыслях.

Але хутка хлопцы пачалі перашэптвацца і часта выходзіць з хаты. Часцей усіх выходзіў Сямён — вясковы заправіла. Варталіся хлопцы румяныя і вясёлыя. Яны бесцырымонна сядалі бліжэй дзяўчат і пачыналі працаваць рукамі. Больш нахальных дзяўчаты шчыпалі і білі па руках. Толькі адзін Лёнька не адыходзіў ад сваёй Марусі, як трактарыст ад заведзенага трактара.

Сямён пачуў раптоўную любоў да Марусі. Ён падышоў да дзяўчыны і, абдуваючы яе гарэлачным перагарам, пацягнуў за руку ў круг танцуючых. Маруся на сілу ад яго адарвалася.

— Прабач Сёма, — сказаў стаяўшы пры ёй Лёнька. — Яна мне аддала гэты танец.

Аддала? — перапытаў Сёмка. — Ну, як дала, то бяры! — сказаў ён і нечаканым ударам адкінуў Лёньку да танцавальнай пары.

Нехта паспрабаваў схапіць Сёмку за руку, нехта ускрыкнуў. У паветры мільганула крэсла. Каля Сёмкі зрабілася пуста. Дзяўчаты завішчалі і кінуліся да дзвярэй. У паветры быццам гранаты лопалі бутэлькі ад квасу. У Макаравай хаце хутка паявіўся міліцыянер. Прыехала карэтка хуткай дапамогі.

Што далей?

Сёння вечарынкай цікавіцца пракурор. Сямён адпачывае ў арыштце. Трактар стаіць. Лёньку рамантуюць у бальніцы. Маруся плача, а дзед Макар латае выбітыя вокны.

Як бачыце, людзі добрыя, толькі за адзін культурны вечар набралося столькі клопатаў, што і праз тыдзень не разбярэш іх.

Дзядзька Левон

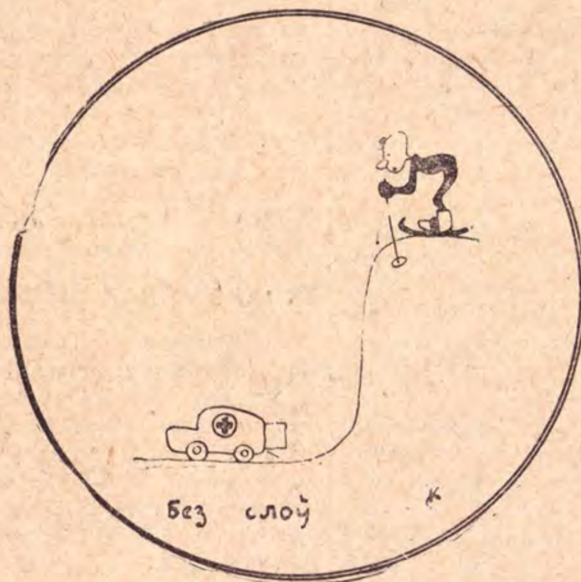

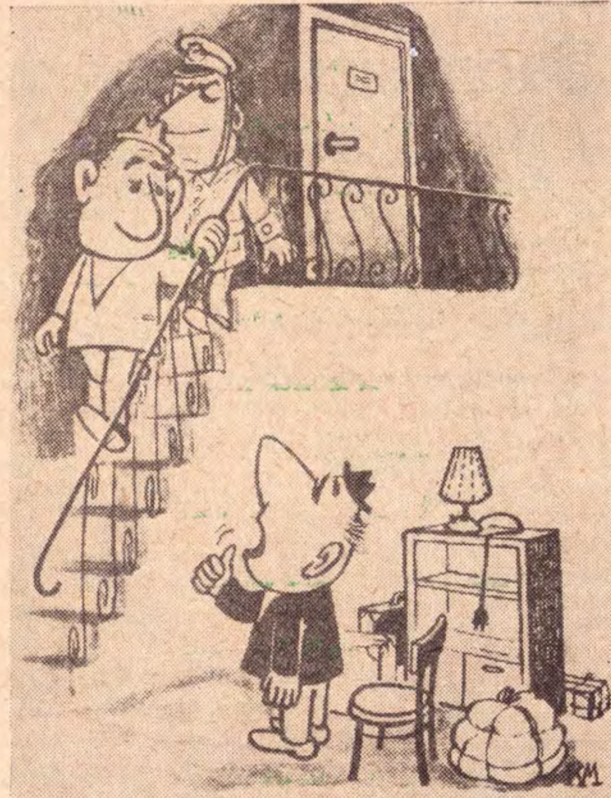

— Выбачайце, ці вы прыпадкова не звальняеце гэтага памяшкання на некалькі год?

Паспрачаліся мы з сябрам, у якім павеце ляжыць вёска Зачарляны. Я перакананы быў, што ў Лапскім, а сябра ўцвярджаў, што ў Беластоцкім. Аднойчы мне давялося пабываць у гэтай аколіцы.

— Ну, — думаю, — зайду ў Зачарляны, ды сам пераканаюся.

Заходжу ў першую з краю хату ды пытаю ў гаспадара:

— Скажыце, калі ласка, да якога павета належыць вашая вёска.

— Да Лапскага, — адказаў ён.

— А ўсё ж такі сябра не меў рацыі, — падумаў я самазадаволена, ідучы вясковай вуліцай.

— Варта яшчэ запытаць некага, — вырашыў я, прайшоўшы вёску.

— Да Беластоцкага, — адказаў мне гаспадар хаткі, што на водшыбе вёскі.

— Нехта тут гаворыць няпраўду, — падумаў я, вяртаючыся ізноў назад.

— Да Лапскага, адказаў мне сустрэты селянін.

— Я ж толькі што пытаўся ў другім канцы вёскі і мне сказалі, што да Беластоцкага.

— Сказалі вам праўду, — адказаў селянін.

— Вы ж гаворыце, што да Лапскага, — прагаварыў я разгублена.

— Я таксама гавару праўду, — стаяў пры сваім селянін.

— Нічога я тут не разумею, — прызнаўся я па-шчырасці.

— Мы таксама не зусім разумеем, навошта было адміністрацыйным уладам раздзяляць нашую вёску на два паветы, — адказаў селянін. — Але гэта яшчэ не ўсё, — сказаў ён падумаўшы.

— Бачыце вунь тую хату?

— Бачу, — адказаў я.

— У ёй жывуць дзве сем'і. Сям'я Казіміра Венгроўскага належыць да ГРН Завады ў Лапскім павеце, а сям'я Чэслава Цівінскага да ГРН Баршчэва ў Беластоцкім павеце. І так хатняя сцяна сталася граніцай паасобных паветаў.

— Дык гэта ж верх бюракратыі, — спачувальна я адзначыў.

— Верх ці не верх, — адказаў селянін, — але клопатаў з гэтым штучным падзелам маем шмат. Выходзіць, адна наша вёска мае двух гаспадароў. А вядома, дзе двух гаспадароў, там ніколі няма ладу. Адзін на другога спадзяецца і ніхто нічога не робіць.

В. Бондар